Ч. 187 Четвер 21 серпня (2 вересня) 1897. Рік VII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Радакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостввах на провінциї:

на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Вісти політичні.

(Голоси праси о нинїшній конференциї парляментарної комісиї правиці. — Поворот Фора з Росиї і бомба в Парижи. — Ситуация в Індиї. — Жиди хотять вертати до Палестини або збори Сіоністів в Базилеї).

Нинї збирає ся у Відни на нараду парляментарна комісия правиці. Чи удасть ся їй придумати який лік на нїмецку обструкцию, годї знати; але староческа Politik бодай доказує що удасть, і то ще може якийсь дїйстно чудотворний лїк. Згадана ґазета каже: О скілько зачувати, мають бути вже готові проєкти, котрі будуть предложені на конференциї парляментарної комісиї правиці з правительством, а котрих цїлию єсть зробити конець парляментарній обструкциї. Кажуть, що справа буде так залагоджена, що більшість парляментарна не буде в нїякий спосіб мусїла анґажувати ся. Дуже цїкаво як то можна зробити, щоби спинити обструкцию меншости і не анґажувати більшости? Звичайним розумом не можна того инакше собі уявити як хиба лиш так, що може меншість буде заанґажована. Ледви чи Politik пристала би на то. Але загадка, яку поставив орґан Старочехів, буде вже нинї рішена, отже й довідаємо ся незадовго, що то за чудо стане ся. Орґан Молодочехів бере річ реальнїйше; Narod. Listy домагають ся від конференциї нї більше нї менше лиш зміни конституциї в дусї автономічнім.

Цїкаво також почути, що кажуть нїмецкі консерватисти і нїмецка партия католицка о маючій нинї відбути ся конференциї. „Salzburg Chr.“ орґан нїмецко-консервативної партиї каже: Чехи так гороїжать ся, як би то розходило ся лиш о їх заспокоєне. Ім здає ся, що они тою точкою, около котрої крутить ся цїла Австрия; инші партиї більшости парляментарної та й само правительство мають лиш піддати ся ческим цїлям, а ті відносини мають знайти вираз в тревалій угодї більшости межи собою і з правительством. Тим має ся недопустити до можливої нової коалїциї. Але бо й теперішна більшість не єсть нїчим иншим лиш коалїциєю, опертою на взаїмній прихильности, крім того з католицко-консервативного становища лїбералїзм Молодочехів не дуже ріжнить ся від лїбералїзму Нїмцїв, а наконець католицка партия народна приступила до більшости застерігаючи собі жаданя оперті на засадї своєї проґрами. З того виходить, що Чехи на конференциї правиці не сьміють підносити лиш свої жаданя, але мусять поступати солїдарно і з другими партиями більшости, особливо же мусять задокументувати свою правдолюбивість, свободолюбність і справедливість супротив католицко консервативної партиї. Аж тогди буде могла скріпити ся і більшість сама в собі і єї відносини до правительства.

Президент Фор вернув вчера вечером з своєї гостини в Росиї до Парижа. Повитане єго в столици Франциї було величаве. Цїле місто було прекрасно пристроєне а в'їзд до столиції рівнав ся тріумфальному походови. На двірци дожидали президента міністри і рада ґенеральна а на улицях величезні товпи народа витали єго окликами: „Най жиє францускоросийский союз! Най жиє Франция! Най жиє Росия!“ — На площи перед оперою вручив комітет французских купцїв Форови адресу, в котрій висказує ся патріотична радість з союза Франциї з Росиєю, котрий стане ся епохальним в дальшім розвою мира в сьвітї.

В десять мінут по тім, коли похід минув церков сьв. Маґдалини, вибухла під самим бульваром бомба а радше зелїзна рура наповнена порохом і цьвяхами, але на щасте не покалїчила нїкого і не наробила шкоди. Арештовано двох людий підозріних о підложене бомби. Вечером було місто ілюміноване.

Положене Анґлїї в Індиї стає з кождим днем критичнїйше. Ворохобня розширила ся дуже значно вздовж індийско-афґаньскої границї і обняла там майже всї племена. Головним осередком ворохобнї єсть єсть та сторона, як іде дорога з міста Пешевару в Індиї через вивіз Кайбар до Кабуля, столиції Афґанїстану. Там зворохобило ся цїле племя Афрідів, котрі самі одні розпоряджають вже силою 25.000 збройних людий і посувають ся що раз дальше. Доси держали Анґлїйцї вивіз Кайбар в своїх руках, але тепер вже він майже зовсїм в руках ворохобників. Вивіз той єсть то дуже глубока дебра межи височезними скалами, котрою іде одна однїсенька дорога, котрою можна би дїстати ся в глубину збунтованого краю. Вздовж того вивозу на скалах знаходять ся малї остроги, в котрих до недавна стояла анґлїйска залога зложена майже лиш з самого краєвого войска під командою анґлїйского офіцира. З тих острогів, малих деревляних хаток,

---

4)

З записок сибірского туриста.

(З российского — В. Короленка).

(Дальше).

Невдовзї по від'їздї судиї спали вже всї в цїлій хатї і погашено сьвітла; і я вкінци почав дрімати. Нараз почув я з далека дзенькіт: то дзвінки трійки доносились все близше і близше серед тихої, холодної осїнної ночи. І в хатї почули наближаючий ся голос дзвінків і засьвітили сьвітло... Конї задержали ся на подвірю. Знакомий фірман привіз нам подорожних — очевидно з вічливости, бо ми нераз возили єму, а він нам.

Тї, погадав я, остануть певне на ніч. Впрочім, як сказано, посилали мене лиш рідко коли в ночи з подорожними; звичайно їздив сам господар, або син з наймитом. Я знов задрімав, але нагле обудив ся, бо почув голоси „однорукого“ і господаря.

— Шож тепер діяти? — спитав „однорукий“. — Де той Кузьма задїв ся?

— То-то іменно — відповів старий. — Іван поїхав з судиєю, а Кузьма утїк, коли побачив у нас тілько людий. Дурак з него безконечний!

— Ну, а Федір? — спитав „однорукий“ про мене.

— Він вернув вечер з млина, хотїв війти до хати, але я єго не пустив.

— Добре. Він певне спить? То й не видїв нїчого?

— Менї здаєть ся що нї. Він пішов зараз до стодоли.

— Добре. То нинї пішлемо єго до роботи!

— А добре так буде? спитав Сахаров.

— Добре, чому нї? Він дурний — але сильний як медвідь. Головна річ, що мене слухає; можу єго на палець обвинути. А відтак мушу справдї на пів року згубитись звідси, тож треба того чоловіка обзнакомити з ремеслом.

— Але він трохи підозріний — відповів Сахаров. — Менї здаєть ся, що він не такий дурний, як виглядає.

— Нї, нї — сказав старий — я єго знаю. То дурний хлопчище, а таких ми як раз потребуємо. Кузьми треба позбути ся, бо инакше міг би нам біди наробити.

Почали мене кликати: — Федоре, Федоре! — Я не мав відваги відзивати ся і мовчав. Тодї прийшов „однорукий“ до стодоли і потемки смотрячи руками найшов мене.

— Вставай Федоре! — сказав лагідно. — Ти так твердо спав? — спитав пробуючи мене.

— Заспав — відповів я.

— Ну, друже, вставай, повезеш подорожних. А памятаєш на твою присягу?

— Памятаю — відповів я і почав січи зубами зі страху, а кров в менї немов застила.

— Прийшов час — додав „однорукий“. — Памятай на то, що я тобі раз сказав. Але насамперед запрягай скоро конї! Подорожні спішать ся.

Я взяв ся до роботи, а серце голосно билось в моїх грудях і менї здавало ся, що то всьо страшний сон.

І старий убирав — як я вскорі побачив — свого коня, малого, сивого, що слухав єго як собака. Заложив на него одною рукою узду, всїв і шепнув коневи якесь слово до уха та виїхав за ворота. Між тим упорав ся і я з запряганем і заїхав перед хату. Поглянувши на дорогу, побачив я, як старий доїздив до лїса. Місяць ще не зійшов, але я міг єго добре розпізнати. В лїсї щез між деревами і я відітхнув свобіднїйше.

Коли я заїхав, закликали мене подорожні, молода жінка з троїма маленькими дїтьми, до хати. Найстарше з дїтий могло мати чотири, наймолодше може два роки. „Куди, тебе нещастна. — погадав я — веде твоя щербата доля, в ту пустиню, саму одну, без мужеской опіки?“ Панї була вічлива, тиха. Прикликала мене до стола, налила для мене чаю і почала розпитувати — як тут в тій околици, чи нема розбійничих нападів і т. ин.

— Я о тім нїчого не чув — відповів я, мимо сердячись над него, бо бачив, що она бояла ся. Та й як не мала бояти ся? Мала богато річий з собою і їхала ночию, сама з троїми дїтьми. Материньске серце прочувало грозячу їй небезпечність.

Вкінци сїли ми на віз і поїхали. Могло бути дві години перед всходом сонця. Ми виїхали на гостинець, може з версту поза село, коли я побачив, що середний кінь чогос полошить ся і скучає в бік. Що такого? — погадав я; задержав конї і оглянув ся. З корчів висунув ся Кузьма. Станув з боку при дорозї, вдивив ся в мене і сьміючись півголосом махав руками. „Боже заступи нас!“ погадав я і мо-

при відповіднім їх узброєню можна було здержати навіть цілу армію, котра би ішла вивозом; але тепер они по найбільшій части вже в руках ворохобників. Залого анґлїйска, о скілько не розбігла ся, мусїла вертати до Пешавару, а анґлїйский комендант ґен. Вестмакот старає ся тепер лиш о то, щоби похід Афрідів о скілько можна спиняти, доки аж правительство не дасть єму значнїйшу поміч. Магометаньскі духовники взивають всюди нарід до сьвятої війни проти Анґлїйців.

В Базилеї в Швайцариї відбуває ся тепер з'їзд т. зв. Сіонїстів т. є. полїтичної партиї жидівскої, котра хотїла би сполучити всїх жидів в одну цїлість народну, вибороти їм значіне национальне а по можности і відновити давну жидівску державу в Палестинї. В з'їздї сїм бере участь около 200 осіб а сіоньскі товариства репрезентує 60 делеґатів. Участники сего з'їзду зібрали ся тут з цїлого сьвіта, а до президиї збору вибрано також одного жида з Галичини, дра Зальца з Тарнова. Чи з'їзд сей ухвалить, що жиди мають дїйстно вибирати ся до Палестини і коли то має настати — не знати. Поки що ухвалено лиш висказати султанови преданність жидів.

Новинки.

Львів дня 1-го вересня 1897.

— **Єго ціс. і кор. Височість Найдост. Архикнязь Райнер,** начальний комендант ц. к. краєвої оборони прибув передвчера о годинї 8-ій вечером до Львова, повитаний на двірци Є. Е. головно-командуючим ґр. Шуленбурґом. Вчера відбув Найдост. Архикнязь перегляд оборони краєвої на Янівскім, а вечером від'їхав в дальшу подорож в напрямі до Кракова.

— **Ц. к. краєва Рада шкільна** ухвалила на засїданю з дня 30-го серпня 1897: 1) перемінити шестиклясову школу мужеску в Станиславові на триклясову школу видїлову мужеску получену з чотироклясовою народною; чотироклясову школу видїлову женьску, получену з чотироклясовою народною в Коломиї на пятиклясову школу видїлову, а шестиклясову мужеску ч. I. в Коломиї на триклясову видїлову получену з чотироклясовою народною; чотироклясову школу видїлову женьску в Бродах на пятиклясову; 2) іменувати учителями народних шкіл: Вас. Барнича управителем 2-кл. школи в Балинцях, Вас. Стеткевича управ. 2-кл. шк. в Яблонові, Вас. Тимофійчука управит. 2-кл. шк. в Княждворі, Юр. Пенкалу молодшим учителем 2-кл. шк. в Демни вижній; 3) іменувати суплентами в ґімназиях: Фр. Крішку в V-ій ґімн. у Львові і Юл. Мазурка в ґімн. в Самборі; 4) перенести суплентів: Тад. Тросковяньского з ґімн. в Самборі до школи реальної в Тернополи, Сам. Гандля з Бродів до Стрия, Влас. Юрковского зі Львова до Бродів, Вікт. Островского зі школи реальної у Львові до шк. р. в Кракові; 5) призначити до ужитку в школах середних з руским язиком викладовим книжку п. з.: „II. Огоновский. Учебник фізики для висших кляс шкіл середних". Цїна 1 зр. 20 кр.

— **З перемиской епархії.** О. Антоній Ломницкий, префект студий при дієцезальнім духовнім заведеню в Перемишли, іменований дїйстним капеляном військовим II-ої кляси (на місце пенсионованого о. Клим. Литиньского), а о. Мих. Ортиньский, заступник катихита при учительскій муж. семинариї в Самборі, дїйстним катихитом при тійже семинариї.

Кандидати стану духовного, наміряючі убігати ся о приняте до духовної семинариї у Львові, мають до дня 20 вересня с. р. свої подання через дотичні уряди декан. сюда внести. Прошеня мають бути заосмотрені в слїдуючі належито остемпльовані сьвідоцтва: 1) метрика хрещеня і миропомазаня; 2) сьвідоцтва всїх курсів шкіл народних, ґімназияльних і сьвідоцтво зрілости; 3) сьвідоцтво здоровля від лїкаря повітового або семинарского з потверджєнєм, що кандидат здібний фізично до званя духовного; 4) посьвідчене ц. к. староства що кандидат не належить до звязи військової, або що єму прислугує привилей увільненя; 5) сьвідоцтво моральности; 6) сьвідоцтво убожества затверджене через дотичне ц. к. староство. — Прошеня незаосмотрені у всї повисші сьвідоцтва або внесені по речинци не будуть увзглядняти ся. Дня 28-го вересня с. р. рано по вислуханю служби Божої в церкві катедральній мають кандидати явити ся в канцеляриї Еп. Консисториї до одвітного іспиту.

В цїли принятя питомців по тутешного півчого заведеня фундациї бл. п. Еп. Йоана Снїгурского на рік шк. 1897/8 визначує ся речинець на день 1 жовтня 1897. Услівя принятя необходимо потрібні: 1) Скінчений 17 рік житя; 2) непорочність обичаїв; 3) окінчена 4-та або по крайній мірі 3-та кляса шкіл народних з добрим успіхом 4) добрий, чистий голос. — Убігателї мусять свої подання, неостемпльовані, заосмотрені в потрібні сьвідоцтва через дотичний парохіяльний уряд предложити Еп. Консисториї найпізнїйше до 25-го вересня с. р., а самі лично явити ся дня 1 жовтня с. р. в школї дяківского інститута в Перемишли. Хто з кандидатів висше наведених условій не доповнить, того подане увзгляднене не буде. Замість формального сьвідоцтва родженя і хрещеня вистане, коли дотичний парох. уряд супроводячи подане убігателя, подасть рік, місяць і день родженя просителя, а також імя і стан вітця.

— **З Народної Торговлї.** (До відомости молодих торговельників). Сейчас до обсадженя слїдуючі посади торговельні: Три місця практикантів в рускім домі торговельнім виробів масарских і делїкатесів у Відни. Вимагає ся: вік від 14 до 18 лїт, добра тїлесна будова і 3 лїтна практика торговельна. Практиканти дістануть вільне мешкане, цїлковите удержане і з початку по 5 зр. місячно, пізнїйше до 20 зр. і висше, після спосібности. Позаяк практиканти будуть ужиті більше до аґенциї, нїж до експедициї, то вимагаєсь від них також товариской оглади і знаня нїмецкої мови. — 2 до 3 місця платні для старших практикантів торговельних спосібних до веденя крамницї. — Одно місце практиканта в рускім домі комісовім у Львові. Услівя: скінчена IV-та кляса шкіл середних, знане язика нїмецкого і однорічна безплатна практика. — О посади ті треба вносити подання до Дирекциї Народної Торговлї у Львові.

— **Огнї.** На обшарі двірскім в Медині знищив огонь двірскі будинки, власність кн. Адама Сапіги. Шкода виносить до 1000 зр. — В Вільцї гамулецкій, львівского повіта, погоріли дня 24-го серпня чотири селяньскі загороди з господарскими будинками і припасами збіжа. Шкода обчислена на 8960 зр. була обезпечена на 3000 зр. — В Тартакові, в повітї сокальскім згоріло дня 23-го серпня 12 домів і 18 будинків господарских з припасами збіжа, вартости до 11.000 зр. Шкода в части обезпечена. — Того самого дня згоріли в Зборові чотири доми мешкальні, шкода около 2.200 зр. в половинї обезпечена.

— **Злодїйка в купелях.** Від якогось часу пропадали в Жеґестові паням дорогоцїнности, особливо тим, що купали ся в комірках над Попра-

---

роз перейшов по мнї, між тим як моя подорожна сидїла блїда на возї. Дїти спали, она сама сидїла з сльозами в очах. Плакала...

— Я вас всїх бою ся! — крикнула нагле.

— Бог з тобою, голубко. А що-ж я розбійник, чи що таке? Чомуж ви не лишили ся на ніч?

— Там ще гірше було. Тамтой фірман обіцяв завезти мене на ніч до села; тимчасом завіз мене до лїса до тої хати. А старий мав такі страшні очи! — сказала панї.

— Що тепер дїяти? — погадав я. — Завертати, чи дальше їхати? — питаю відтак, не могучи єї нїяк втихомирити. А тут ще перед нами був той виїз — „Чортова скала". Коли она побачила, що заразила і мене своїм страхом, усьміхнула ся крізь сльози. „Ну, сїдай, сїдай на віз; назад не верну за нїчо в сьвітї— там так страшно; радше поїду з тобою, ти маєш честні очи". Тепер боять ся люди мене і називають мене „Забиякою", але тодї не мав я ще того Каінового пятна на моїм чолї.

Єї усьміх вернув і менї відвагу. Я сїв на віз.

— Будемо розмавляти — відозвалась она і стала мене розпитувати о моїх відносинах, моїм житю та оповідала менї о собі, що їде до мужа. Він був засланий, але дуже богатий. — А ти вже давно жиєш у твоїх господарів, служиш у них?

— Служу, але ще недовго — відповів я.

— Які они люди?

— Хто знає — відповів я. — Они строгі, не курять тютюну і не пють горівки.

— То всьо — каже она — лиш дурницї.

— А як же инакше можна жити? — спитав я, бо побачив, що она розумна женщина і надїяв ся, що она може дасть менї яку указку.

— Умієш читати? — спитала.

— Трохи!

— А яка перша заповідь в письмі сьвятім.

— Любов.

— Так — сказала. — А потім ще каже ся: Нема висшої любови над ту, коли хто житє своє положить за близнього. То цїлий закон. Крім того треба ще розуму, щоби могти розрізнити, де лежить добре а де зле. А курене тютюну і питє горівки, то лиш марниця, побічна річ, лиш зверхність.

— Правду кажете — відповів я — хоч не шкодить і трохи строгости, щоби чоловік не ставав бутний.

Так розмавляючи їхали ми поволи і наблизили ся до лїса і до ріки, через котру переїздить ся поромом. Ріка підчас посухи така мала, що там не треба перевізника. Дїти побудили ся і почали розглядати ся; довкола була ніч, пізна ніч. Лїс і дерева шептали і шуміли понад нами — зьвізди сьвітили на небі. Дїти з зачудованєм розглядали ся.

Ледве ми знов в'їхали до лїса, ударило мене немов обухом: перед нами дорогою щось тупотїло. Вправдї я не добре бачив, однако здавалось менї, що то сивий кінь „однорукого". В менї майже серце перестало бити. Чого той старий тут хотїв і чому він тепер пригадував менї на мою присягу? Чому не перше? То не ворожило нїчого доброго. Я роздумував: Мене взяв страх перед старим. Перше любив я его, але тепер бояв ся, скоро лиш нагадав собі на его очи.

Я замовк. Я нїчого не думав, нїчого не чув. Панї питала мене раз і другий раз, а що я мовчав, умовкла і она та сидїла, бідна, тихо — блїда як стїна.

Дорога звужувала ся, то було найдикше місце в лїсї. І на моїй души було темно, темнїйше як в ночи. Я сидїв на моїм місци непорушно, тихо. Конї знали дорогу і бігли; я не потребував їх гнати. Ми наближали ся все близше до того місця, на котре я тобі перше указував.

Ми приїхали на то місце — і справдї посеред дороги стояв сивий кінь старого, а він на нїм з очима, що сьвітились як розжарене вугле. З моїх рук випали поводи. Конї прийшли аж перед самого сивого коня і самі задержали ся.

— Федоре — крикнув старий — злїзь!

Мимоволї послухав я приказу, а й він злїз з сїдла; кінь стояв неповорушно півперек дороги. Мої конї стояли також неповорушно, так само я, всї як зачаровані. „Однорукий" приступив до мене, шепнув менї щось, вхопив мене за руку і повів до воза. Я подивив ся на мої руки і побачив в них топір.

Мовчки пішов я за ним. Я не міг нї слова єму відповісти і не мав сили оперти ся єму

— Гріши — сказав він до мене — а потім жалуй! — То всьо, що менї лишило ся ще в памяти з сих хвиль.

Ми приступили аж до самого воза — він станув з боку.

— Зачинай — шепнув — насамперед жінку в голову!

Тодї поглянув я на віз. Боже! Як пострілена голубка сидїла добра панї засланяючи розпростертими руками дїти та глядячи на мене широко-отвертими, наполоханими очима. Серце в грудях стиснулось менї від болю. Дїти також побудили ся і дивились на мене своїми щирими, невинними очима....

І той погляд збудив мене з мого сну. Я отворив очи, підняв топір. — Кров у менї застила.... В моїм серци був лиш гнїв. Я знав, що зараз допущу ся кровавого злочину — а однако — нїякого милосердия не мав в тій хвили в своїм серци.

Ще раз подививсь я на старого. Єго очи яснїли зеленковатим, непевним сьвітлом. Переполоханий порозумів він положенє і скрутив ся передомною як хробак. Я піднїс руку і ударив — старий ледве чутно застогнав і упав менї під ноги. Я відтрутив его ногою — Боже прости!...

Оповідач важко зітхнув.

дом. Зайшов навіть випадок крадежи брилянтових кульчиків, вартости 3.000 зр. Очивидно хтось з купелевих гостий був злодієм. Постановлено в цїли вислїдженя виновника спровадити полїцию і тодї під впливом перестраху зголосила ся злодійка сама і звернула кульчики, щоби лише пошкодована занехала дальших доходжень. Природна річ, що доходжень не занехано і злодійку арештовано. Є се дуже елеґантна і богата жидівка з росийского Поділя, що перебувала в Жеґестові з материю і донькою. Злодійку віддано до суду в Мушинї. Їздила она по ріжних місцях купелевих і допускала ся там крадежи всїляких дорогоцїнностий.

— **Страшна драма** розіграла ся в Петрі на Угорщинї. Властитель земскої посїлости Тарка, отець двох дочок, оженив ся по смерти жінки другий раз. Переслїдовані мачохою дівчата в віцї 17 і 18 лїт пішли на кладовище і обі повісили ся на дереві при гробі своєї матери.

— **Др. Теодор Баллабан,** звістний львівский окулїст, повернув вже зі з'їзду лїкарів в Москві.

— **Насильство на особі сьвященика.** Оногди перед трибуналом карним в Станїславові судила ся ось яка незвичайна справа: Парохіяни села Хриплина під Станїславовом зачали від довшого часу уперто домагати ся від свого парога, о. Конст. Мудрака, щоби зложив їм рахунки з фондів церковної скарбони. Дня 11 лютого с. р. коли по скінченім богослуженю о. Мудрак пійшов до ризницї, зажадали зібрані в церкві парохіяни від Романа Кривенького, ключника скарбони, щоби видав їм ключі. Кривенький повідомив о тім о. Мудрака, а сей рішучо зборонив видати ключі. Ся заборона дуже олютила парохіян і они заступили о. Мудракови дорогу, не даючи єму вийти з церкви. Проводив сій „бунтациї“ господар Яковишин, бо мав навіть викрикувати: „коли ксьондз не хоче віддати ключів, то не пустимо его з-відси!“ Те саме повтаряли і инші господарі Пробував о. Мудрак з женою видістати ся головними дверми, але всюди заступлено єму дорогу і відгрожувано ся. Тогдї о. Мудрак сказавши: „аби ви мене тут і два днї тримали та гарматами били, то вам ключів не дам“, усїв в пресвитериї та зачав читати книжку. Небавом накучило ся селянам тримати в облозї сьвященика, зачали сварити ся, а о. Мудрак вийшов хильцем з церкви. Староство станїславівске, повідомлене о пригодї, вислало до Хриплина жандармів, котрі посписували протоколи, а о. Мудрак зробив повідомлене до прокураториї, в наслїдок чого господарі Яковишин, Матвіїв, Ковалишин і Федоришин, і селянка Теця Ковалишин були обжаловані о злочин публичного насильства з §. 98 зак. кар. При розправі боронили ся обжаловані тим, що жадали від о. Мудрака рахунків а не ключів, що не допускали ся на нім насильства, бо о. Мудрак міг свобідно книжку читати, — і трибунал увільнив обжалованих від злочину з §. 98, натомість узнав їх винов-ними злочину з §. 93 „неправне обмежене особистої свободи“ та засудив Яковишина на чотири, Ковалишина і Матвієва на два місяцї вязницї, а Ковалишинів, Йосифа і Тецю, увільнив.

– **Як давно били.** Kuryer stanisławowski пише о однім бувшім вояку австрійскім Миколї Крамарскім, родом з Кутів: „За час своєї 14-лїтної служби (від 1851 до 1864 р.) у війску, именно в 24-ім (коломийскім) полку піхоти дістав Крамарский 21.000 різок і 1.280 буків. Ми оглядали ориґінальний документ, в котрім військові власти старанно вписували кожду порцию дану Крамарскому, а на доказ видержалости его подаємо цифри: Дня 30 червня 1851 р., в кілька тижднів по вступленю до служби, дістав 2400 різок, того самого року 8-ого падолиста 3600 різок, 1-ого грудня 45 буків, а 27 грудня 4800 різок. В 1852 роцї 11 січня дістав 5400 різок. а 21 січня 60 буків, відтак в часї півтретя місяця 13.800 різок і 105 буків. При виступленю з війска дістав на прощанє 165 буків. Кромі тїлесних кар Крамарский відсидів за всякі провини 28 місяцїв і 23 днї в арештах військових. Взагалї був караний 63 рази (з того 23 рази на тїлї), а то: за дезиртирку сїм а за крадіж одинайцять разів. В 60-ім роцї житя Крамарского, цїлком здорового, обжаловано вісїмнайцятий раз за злочин крадежи, а засуджений на чотиролїтну вязницю помер у вязници“.

Господарство, промисл і торговля.

— **„Зорі“ число 15** з 1 (13) серпня 1897 містить в собі: „Малюнки сучасного житя на селах“ О. Я. Кониського (далї); „Пересьпіви Павла Граба“ (з авторів: Пієр Діпон, Сюллі Прюдом, Катюль Мендес, Боделер, Коппе і Поль Верлен); „Катерина Чайківна. Драма в 5 діях; 9 одмінах“ Наталки Полтавки (далї); поезия М. Школиченка „Сучасні козаки; початок повісти І. Потапенка „На справдешній службі“ в перекладї з росийскої мови; поезия В. Залїзняка „Ніч“; в рубрицї „Оповістки і критичні замітки“ дві рецензиї О. Білоусенка і Мусїя Ш-ка на „Піснї кохання“ М. Чернявского (Харків, 1895, стор. 100, цїна 60 коп.); коротка житепись пок. польского поета Адама Асника; хроніка і бібліоґрафія. Ілюстрациї три: „Господар з Оскресинець коло Коломиї“, „Господар з Космача і его родина“ і „Тунель над Прутом під Микуличином“ (всї три після фотоґрафій з артистичної робітнї Юлїяна Дуткевича в Коломиї). — В додатку послїдний (34-ий) аркушик III-го тому Словаря росийско-українь-ского (стор. 279 до 286, від слова „Рукавецъ“ до „Ряхнуться“).

ТЕЛЕҐРАМИ.

Відень 1 вересня. Нинї розпочинають ся великі маневри корпусів краківского і віденьского коло Бистрицї. На угорскі маневри, котрі розпічнуть ся межи 10 а 15 с. м. має приїхати нїмецкий цїсар.

Париж 1 вересня. Льотаринцї прислали до президента мінїстрів телеґраму, в котрій з нагоди францусько-росийского союза ґратулюють Форови і просять, щоби Франция о них не забувала.

— **Книгарня наукового тов. Ім. Шевченка** у Львові, улиця Академічна ч. 8. продає слїдуючі книжкі: Вас. Чайченко. Під хмарним небом, поезиї часть I, 1 зр., Книга казок, поезиї часть II, 60 кр., Твори прозаічні ч. I. 80 кр., ч. II. кр., ч. III. 80 кр. — Записки Товариства імени Шевченка ч. I, II, III, IV. по 1 зр.— Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4·50 зр., з пересилкою 5 зр. — Павло Граб. Збірник поезий ч. I. 20 кр., З чужого поля. Переклади 20 кр. — Іван Сурик. Твори, з московского 10 кр. — Олекс. Колесса. Шевченко і Міцкевич 1 зр. — Герінґ-Герасимович. Що то є ґосподарність 30 кр. — Шевченко з бандурою над Днїпром 25 кр. — Осип Маковей: Поезиї ч. I. 20 кр. — Михайло Старицкий. В темрявї драма 20 кр. — Юлий Верне. Подорож довкола землї 50 кр. — Молитвенник народний (фонетичний) 15 кр. — Марко Кропивницкий. Титарівна, драма 20 кр. — Василь Шурат. Замітки до Черця Шевченка 10 кр., — Чернера република на Афонї 10 кр.

Надіслане.

— Ну, а що дальше? спитав я, коли він замовк і задумав ся.

— Ах, дальше? — відозвав ся. — Я ще знущав ся над трупом, коли з гори над'їхав Іван Сахаров з рушницею в руцї. Я побіг напротив него — аби і він опинив ся побіч „однорукого“, але він то побачив, кинув напудженими очима на мене, ударив коня і утїк.

Я огямив ся, але не сьмів на нікого глянути; сів на віз і ударив конї, але они навіть кроком не ступили наперед. Сивий стояв ще півперек дороги — я забув о нїм. Так его були вивчили. Я перехрестив ся. Видко було, що треба убити і коня. І я то зробив, стараючись на дармо звести его з дороги: він опирав ся всїм моїм ударам і крикам.

— Люба панї — сказав я — злїзьте трохи з воза, бо може конї сполошать ся і поженуть, як сивий упаде перед ними.

Як дитина послухала і злїзла. Дїти й собі позлазили і притулили ся до матери. І они бояли ся — страшно було й без того, а я мусїв ще з конем возитись.

Відвернувши на бік мої конї, взяв я ще раз топір до рук і приступив до сивого. — Іди — сказав я — вступи ся з дороги! Він лиш застриг ушима, немов би хотів сказати, що не зробить того. Перед моїми очима потемнїло; я підняв топір і ударив з цїлою силою — лиш трохи застогнав коник і упав трупом. За ноги стягнув его з дороги і положив коло его мертвого пана. — Лежіть тут оба!

–– Сїдайте — сказав я до панї. Она висадила обоє молодших дїтий на віз, найстарше не могла піднести.

— Положи менї — сказала. Я приступив ся. Малий витягнув до мене свої рученята, і вже хотів я его взяти на руки, коли прийшло менї на гадку.... — Возьми малого — попросив я еї — я кров пролив!

Всї сїли. Я вхопив за поводи. Конї порскали, але стояли неповорушно....

Що дїяти? „Посадїть — кажу — малого коло мене“. Она так зробила і держала его з заду. Я підніс бич — і конї пігнали стрілою, так як тепер з нами перед кількома хвилями. Они утїкали перед кровавим злочином.

Рано приїхали ми до села. Я зсадив паню і ставив ся сам до суду. „Я — кажу — убив чоловіка, беріть мене“.

Панї оповіла всьо, як було. — „Він мене виратував“ — сказала. Мене закували. Она плакала, благала, молила.

— За що они его кують? Він зробив добре дїло і охоронив мене і мої дїти перед смертию з розбійничої руки!

Відходила майже від розуму. Коли виділа, що еї просьби нїчого не помагали, кинула ся сама до мене, аби здоймити кайдани. Я старав ся втихомирити еї. „Дай спокій — сказав я — Бог розсудить, чи я винен, а добрі люди скажуть, що справдї винен.

— В чім же ти міг провинити ся?

— В моїй гордости. Задля неї прийшов я добровільно до тих розбишак. Я хотів виречи ся сьвіта, не слухав людскої ради і хотів всьо лїпше знати як другі. І ось де завела мене моя гордість.

Вкінци послухала мене. Від'їзджаючи прийшла до мене і обняла мене: „Ти бідний друже!“ І дїтям велїла мене обнимати. „Що робиш?“ випрошувавсь я. „Чого поганиш дїти — таж я убийник!“

Я бояв ся, що дїти самі будуть бояти ся мене задля страшного злочину. Але нї, наймолодша принесла до мене, найстарший прийшов сам. Але коли мене найстарший обіймив своїми маленькими рученятами — не міг я здержатись — я заплакав! Сльози як горох покотили ся по моїм лици. Але яка добра була та панї. Може Господь вислухає еї молитов і простить менї задля неї мій гріх.

(Дальше буде).

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.